

людини проявляється як соціальна активність. А новий тип ставлення до себе проявляється як уміння усвідомлювати і перебудовувати свою мотиваційну сферу, підпорядковувати мотиви декількох видів діяльності, змінювати свої цілі тощо.

Дослідники переконують, що для формування повноцінної мотивації молодших школярів дуже важливо забезпечити такі умови:

- забезпечити зміст навчання особистісно-орієнтовним цікавим матеріалом;
- утверджувати гуманне ставлення до всіх учнів, бачити в дитині особистість;
- задовольняти потреби в спілкуванні з учнями і однокласниками під час навчання;
- збагачувати мислення інтелектуальними почуттями;
- формувати допитливість і пізнавальний інтерес;
- формувати адекватну самооцінку своїх можливостей;
- утверджувати прагнення до саморозвитку, самовдосконалення;
- використовувати всілякі засоби педагогічної підтримки, коли вона особливо потрібна, прогнозувати ситуації;
- виховувати відповідальне ставлення до навчальної праці, почуття обов'язку;
- формувати вміння працювати з книгою;
- використовувати ефективну підтримку дитячих ініціатив;
- стимулювати появу емоційного задоволення від процесу навчання [1; 3; 4].

Для реалізації кожної з цих умов потрібна тривала, узгоджена робота вчителя і батьків. Мотивація учіння не може бути негайним наслідком ізольованого використання навіть дуже ефективного засобу. Виховання мотивації – це довготривалий процес, пов'язаний із становленням особистості учня в цілому.

Список використаних джерел

1. Воронова Н. Мотивація як фактор успіху навчальної діяльності молодших школярів / Н.Воронова // Початкова школа. – 2007. – № 3. – С. 5-6.
2. Іванішина С. Форми та методи інтерактивного навчання / С.Іванішина // Початкова школа. – 2006. – № 3. – С. 9-11.
3. Маркова А.К. Формирования мотивации учения в школьном возрасте / А.К. Маркова. – Москва : Просвещение, 1983. – 96 с.
4. Маркова А.К., Матис Т.А., Орлов А.Б. Формирование мотивации учения / А.К. Маркова, Т.А.Матис, А.Б.Орлов. – Москва : Просвещение, 1990. – 212 с.

РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

*Поворознюк Сніжана, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»
Науковий керівник: В. І. Імбер, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

WAYS OF CREATIVE THINKING DEVELOPMENT OF YOUNG SCHOOLCHILDREN IN MATHEMATICS LESSONS

Snizhana Povoroznyuk, bachelor`s student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті теоретично обґрунтовано шляхи розвитку творчого мислення молодших школярів на уроках математики. Проаналізовано особливості застосування сучасних методів на уроках математики для розвитку творчого мислення молодших школярів.

Ключові слова: творче мислення, молодші школярі, математика, креативне навчання.

Abstract. The article theoretically substantiates the ways of development of creative thinking of junior schoolchildren in mathematics lessons. use of heuristic methods in teaching mathematics to junior schoolchildren.

The peculiarities of the application of modern methods at the lessons of mathematics for the development of creative thinking of junior schoolchildren are analyzed.

Key words: creative thinking, junior high school students, mathematics, creative learning.

На даному етапі становлення сучасної освіти існує значна потреба суспільства в інтенсивному розвитку інтелектуально-творчого потенціалу кожної людини. Школа має навчати кожного вихованця самостійно мислити, діяти в нестандартних умовах, розв'язувати найрізноманітніші проблеми. Формування цих якостей можливе лише при відповідній організації.

Дослідники [8] вважають, що молодший шкільний вік є сенситивним для розвитку творчого потенціалу дитини. Проте реалії освітньо-виховної практики показують, що кількість дорослих творчих особистостей набагато менша, ніж креативних дітей. Традиційна система освіти доки не забезпечує умови для реалізації творчого потенціалу учнів, нерідко гальмує справжній розвиток школярів. На думку О.Демченко [3], високий рівень прояву творчих здібностей є ознакою обдарованості. Тому дослідниця радить звертати увагу на дітей, які креативно ставляться до використання різних видів завдань. Водночас радить створювати умови для задоволення потреби в творчості, добираючи інноваційні методи й технології навчання. У свою чергу, Ю. Бондар [1] радить використовувати інтерактивну гру як інструмент розвитку творчих здібностей молодших школярів, розробляє конкретні алгоритми її організації під час вивчення різних навчальних предметів. Педагоги [7; 11] надають важливого значення розвитку креативності молодшого школяра засобами проектної діяльності; засобами фольклору [10].

Зважаючи на важливість творчості як виду діяльності в розвитку творчої особистості запроваджуються принципи креативного навчання. Упровадження принципу наочності в умовах креативної педагогічної системи зумовило

потребу інтенсивного використання математичних моделей, графіків, таблиць, що наочно відображають дослідницькі процеси на високому науковому рівні.

І. Якиманська зазначає: «Розвивальне навчання забезпечує реалізацію індивідуального підходу до учнів з урахуванням рівня їхнього розумового розвитку» [12]. У психолого - педагогічній літературі принцип індивідуального підходу довгий час ототожнювали з принципом індивідуалізації. І. Якиманська запропонувала три основних варіанти індивідуалізації, пов'язуючи їх з диференціацією процесу навчання: диференціація навчання, тобто розподіл учнів на групи на основі їхніх окремих особливостей або комплексів цих особливостей для навчання за кількома різноманітними навчальними планами; робота в класі (групі), індивідуалізація навчальної роботи; проходження навчального курсу в індивідуальному, тобто різному темпі: або прискорено, або уповільнено.

Важливою є педагогічна орієнтація для створення умов для творчої діяльності на уроках математики, для дослідження та розуміння суперечностей явищ або будь-яких об'єктів. Іншими важливими принципами креативного навчання є принципи системності, систематичності, діяльного підходу в навчанні.

Розглянемо концепцію розвитку творчого мислення, яка побудована на принципах інтеграції, індивідуалізації і диференціації, психологізації з використанням активних форм навчання, проблемних методів, діалогічних способів оволодіння інформації; використанням цілісного інтелектуально-креативного потенціалу молодших школярів.

Зазначимо, що творче мислення – це мислення, результатом якого є відкриття принципово нового або вдосконаленого рішення того чи іншого завдання, пошук необхідних і нестандартних способів дій, через встановлення різноманітних зв'язків, комбінацій, аналогій, реконструкцій із багатьох можливостей, синтезуючи і пов'язуючи елементи новим оригінальним шляхом [12].

Важливо пам'ятати, що розвиток творчого мислення залежить від впливу комплексу різнорідних факторів (соціальних, психологічних, організаційно-педагогічних), а також потребує врахування специфічних вимог.

Пріоритетним завданням курсу математики у початковій школі є формування в учнів повноцінних обчислювальних умінь і навичок, бажання і вміння вчитися. Для цього потрібно постійно розвивати творче мислення молодших школярів. Педагоги сьогодення стверджують, що творче мислення перш за все повинно бути хоча б мінімально теоретичним. Тобто розвиток теоретичного мислення закладає міцний фундамент для розвитку мислення взагалі. Звідси випливає тезис – початкова освіта має будуватись на теоретичній основі. Цим вимогам задовольняє система розвивального навчання.

Серед пізнавальних мотивів керованим і найзначнішим є пізнавальний інтерес, який виникає і зміцнюється лише в ситуації пошуку нових знань, інтелектуальної напруги, самостійної діяльності. Для підтримки пізнавальних інтересів дуже важливо стимулювати емоції, інтелектуальні почуття. Їх потужним джерелом є емоційність навчального змісту [12].

При вивченні змісту варто дотримуватись таких загальних положень:

1. Засвоєння знань, які мають загальний та абстрактний характер, передують ознайомленню учнів із частковим і конкретним поняттям.

2. Знання, які констатує даний навчальний предмет або його основні розділи, учні засвоюють під час аналізу умов їх походження, завдяки яким вони стають потрібними.

3. Під час знаходження предметних джерел тих або інших знань учні мають навчитися виявляти в навчальному матеріалі генетично початкове, суттєве, загальне співвідношення, яке визначає зміст і структуру об'єкта даних знань.

4. Це співвідношення учні відтворюють в особливих предметних, графічних або буквених моделях, які допомагають вивчати його властивості у чистому вигляді [12].

Що стосується розвитку творчого мислення школярів у процесі традиційного навчання, то слід зазначити: для цього можна організувати додаткові заняття, математичні факультативи, гуртки тощо. Значний вплив на розвиток творчого мислення молодшого школяра мають різноманітні тренінги, де розвиток творчих нахилів здійснюватиметься на групових заняттях.

Для управління і стимулювання дитячої творчості у навчальній діяльності доцільно застосовувати такі методи і форми роботи: «мозковий штурм», метод фокальних об'єктів, метод руйнування. Треба відмітити, що застосування таких методів – справа складна і вимагає досвіду, врахування психологічних факторів, і обов'язково кожного разу, в залежності від спеціального модифікування, адаптації того чи іншого методу. Але практика свідчить, що їх можна пристосувати до використання в початкових класах.

Таким чином, у навчанні творчості молодших школярів на основі використання прийомів розумової діяльності розвиваються невикористані резерви. Специфіка предмету математики створює найбільш широкі можливості для цілеспрямованого формування не тільки практичних, але й інтелектуальних умінь для досягнення тих навчально-виховних цілей, які поставлені перед сучасною школою [5].

Творче навчання також передбачає творчого використання вчителем методів навчання. Для цілеспрямованого і постійного розвитку творчих можливостей учнів необхідно, щоб методи, організаційні форми та засоби навчання відповідали цілям і завданням навчально-творчої діяльності.

Можемо зробити висновок, що розвиток творчого мислення дітей молодшого шкільного віку на уроках математики відбувається за допомогою відповідних педагогічних умов: створення творчої атмосфери в класі, використання пошукових методів, творчих завдань, наочності тощо, а найголовніше, творчої діяльності самого вчителя, без якої не можливо створити умови для творчості учнів.

Список використаних джерел

1. Бондар Ю. В. Інтерактивна гра як інструмент розвитку творчих здібностей молодших школярів / Ю.В.Бондар // *Наука та інновації – 2019: теорія, методологія та практика* : матеріали Міжнародної наукової конференції (Запоріжжя, 6 грудня 2019 року). – Запоріжжя : МЦНД. – 2019. –Т. 3. – С. 115–117.
2. Гільбух Ю. З. Темперамент і пізнавальні здібності школяра / Ю.З. Гільбух. – К., 1992. – 326 с.
3. Демченко О. П. До проблеми використання понять «обдарована дитина» і «дитяча обдарованість» у психолого-педагогічному дискурсі / О.П.Демченко // *Сучасні інформаційні технології та інноваційні*

- методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук.пр. - Випуск 51. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2018. – С.137-143.
4. Изотова Л. В. Развитие творческих возможностей младших школьников в процессе обучения математики / Л.В. Изотова. – Херсон: Издательство ХДУ, 2004. – 218 с.
 5. Імбер В.І. Геометричні фігури площинні легко і просто вивчаємо нині / В.І.Імбер // Учитель початкової школи. – №1. – 2020. – С. 7-10.
 6. Імбер В.І. Психологічні передумови формування творчості в молодшому шкільному віці / В.І.Імбер // Наукові записки. Серія: Психологія // зб. матеріалів звітної науково-практичної конференції викладачів і студентів. – Вип.4. – Вінниця, 2013. – С.14-16.
 7. Казьмірчук Н.С. Особливості організації проектної діяльності молодших школярів на уроках математики / Н.С.Казьмірчук, Т.С.Білик // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Серія: Педагогіка і психологія. – 2020. – № 61. -С.18-23
 8. Кіт Г.Г. Творчий характер дослідницької діяльності учасників педагогічного процесу / Г.Г.Кіт // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Серія : Педагогіка і психологія. – Випуск 34. – Вінниця, 2011. – С. 320-325.
 9. Клименко В. Механізм творчості: чим його розвивати / В.Клименко // Шкільний світ. – К., 2001. – С.21-27.
 10. Комарівська Н. Развитие творческого потенциала детей дошкольного и младшего школьного возраста средствами фольклора / Н. Комарівська // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. – Вип. 46. – Київ – Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2016. – С. 30-33. 3
 11. Стахова І.А. Развитие креативности младшего школьника средствами природно-экологической проектной деятельности / І.А. Стахова // Развитие личности младшего школьника : современные реалии и перспективы : материалы третьей научно-практической Интернет-конференции молодых ученых и студентов. Випуск 4 / упорядники : О.І. Кілініченко, Л.І. Хімчук. – Івано-Франківськ, 2017. – С. 91-93. 5
 12. Якиманская И.С. О разработке метода диагностики развития пространственного мышления / И.С. Якиманская // Проблемы диагностики умственного развития учащихся / под ред. З.И. Калмыковой . – М. : Педагогика, 1975. – 381 с.

СІМЕЙНО-ШКІЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

*Попелюська Вікторія, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Науковий керівник: Н.С. Казьмірчук, кандидат педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

FAMILY-SCHOOL PARTNERSHIP IN THE CONDITIONS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

*Populuska Viktoria, master's student
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)*

***Анотація:** у статті розкрито принципи, що лежать в основі ефективного сімейно-шкільного партнерства, висвітлено ключові аспекти, форми та види спільної активності школи та сім'ї, наведено приклади практичних дій, якими можуть користуватися педагоги у партнерстві з батьківською спільнотою з метою підвищення мотивації до навчання молодших школярів.*

***Ключові слова.** сімейно-шкільне партнерство, стратегії шкільних систем, командна робота, форми спільної активності.*

***Abstract:** the article reveals the principles underlying effective family-school partnership, highlights key aspects, forms and types of joint activities of school and*